

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/109/2023
Identifikačné číslo spisu:	4112221652
Dátum vydania rozhodnutia:	09.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4112221652.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: B. R., narodený XX. C. XXXX, U., T. XX, zastúpený advokátkou JUDr. Mgr. Andreou Pállovou, LL.M., Nitra, Podzámska 2959/18A, IČO: 33 986 665, proti žalovanému: AUTOL s.r.o., so sídlom Žilina, Kragujevská 12, IČO: 36 414 671, o určenie, že žalovaný nie je oprávnený navrhnuť výkon záložného práva a iné, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19C/84/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. novembra 2022 sp. zn. 7Co/81/2022-352, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinstančný súd“) rozsudkom zo dňa 23. mája 2022 sp. zn. 19C/84/2012 zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania do skončenia konania o dovolaní žalobcu voči rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 9Co/62/2021-709 zo dňa 17. marca 2022 (výrok I.), žalobu žalobcu zamietol (výrok II.) a žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. Na odôvodnenie tohto rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že žalovaný nie je oprávnený navrhnuť výkon záložného práva za účelom uspokojenia pohľadávky vyplývajúcej z úverovej zmluvy zo dňa 20. novembra 1995 na záloh, ktorým sú nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. Š., zapísané na LV č. XXX, určenia, že žalovaný nie je oprávnený domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky vyplývajúcej z úverovej zmluvy zo dňa 20. novembra 1995 zo zálohu - nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. Š., zapísaných na LV č. XXX a určenia, že záložné právo k nehnuteľnostiam nachádzajúcich sa v k. ú. Š., zapísaným na LV č. XXX zapísané v prospech žalovaného na základe úverovej zmluvy, zmlúv o postúpení pohľadávky neexistuje. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobe nie je možné vyhovieť a to pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a nedostatok naliehavého právneho záujmu na žalobou požadovanom určení. Hoci je žalobca v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník sporných nehnuteľností, z právoplatného rozsudku Okresného súdu

Nitra sp. zn. 19C/227/2014 vyplynulo, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nikdy nenadobudol, pretože za výlučného vlastníka sporných nehnuteľností bola určená iná fyzická osoba. Vzhľadom na to, že žalobca namietal zásah do vlastníckeho práva, ktoré mu nesvedčí, súd prvej inštancie žalobe nevyhovел a konštatoval, že žalobcovi chýba na podanie takejto žaloby aktívna vecná legitímácia. K naliehavému právnomu záujmu súd prvej inštancie uviedol, že osoba, ktorá nehnuteľnosti nevlastní, nemôže byť ani prípadným výkonom záložného práva nijako dotknutá. Žalobcom požadované určenia právne postavenie žalobcu nijako neovplyvnia a nedotknú sa ho. Návrh žalobcu na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania o dovolaní žalobcu voči rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 9Co/62/2021-709 zo dňa 17. marca 2022 vyhodnotil súd prvej inštancie ako nedôvodný, pretože dovolacie konanie nie je zákonnou prekážkou postupu konania taxatívne vymedzenou v § 162 ods. 1 CSP, a preto súd nemôže nekonať a nerozhodovať vo veci len z dôvodu, že v súvisiacom spore je začaté dovolacie konanie. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil a žalovanému priznal voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že rozsudok súdu prvej inštancie je správny a dostatočne odôvodnený, v súlade s § 387 ods. 2 CSP plne sa stotožnil s jeho dôvodmi a dodal, že z právoplatného rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 19C/227/2014-616 zo dňa 12. apríla 2021 vyplynulo, že žalobca nikdy platne vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam nenadobudol, teda ich vlastníkom nie je. Keďže vo svojej žalobe argumentoval zásahmi do vlastníckeho práva, ktoré mu nesvedčí, súd prvej inštancie dospel k správnomu právnomu záveru, že žalobcovi chýba aktívna vecná legitímácia na podanie predmetnej žaloby a je tu aj nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Správne bol prvoinštančným súdom vyhodnotený aj návrh žalobcu na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania o dovolaní žalobcu voči rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 9Co/62/2021-709 zo dňa 17. marca 2022, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 19C/227/2014-616 zo dňa 12. apríla 2021 ako nedôvodný, keď podanie dovolania proti právoplatnému rozsudku nie je dôvodom pre prerušenie konania. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd odôvodnil podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) a to z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, a navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) dovolateľ vymedzil tak, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, keď odmietol prerušiť konanie do právoplatného skončenia dovolacieho konania o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Nitra o určení tretej osoby ako výlučného vlastníka nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. Š.F., zapísaných na LV č. XXX. Súd prvej inštancie zamietol žalobu z dôvodu, že žalobca nie je vzhľadom na výsledok súdneho konania vedeného na Okresnom súde Nitra sp. zn. 19C/227/2014 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/62/2021 aktívne vecne legitimovaným subjektom. Žalobca však podal proti uvedenému rozsudku Krajského súdu v Nitre dovolanie a z tohto dôvodu požiadal o prerušenie tohto konania. Výsledok sporu v konaní o určení vlastníckeho práva tvorí totiž absolútny základ a právny podklad pre rozhodnutie súdu o ne/existencii záložného práva, teda o predmete tohto konania. Prvoinštančný ani odvolací súd sa pri posudzovaní dôvodnosti žaloby v žiadnom rozsahu nezaoberali záložným právom, jeho trvaním a oprávnenosťou s ohľadom na uplynutie premĺčacej doby, pričom žalobu zamietli výlučne z formálnych dôvodov. Tým, že nevyhoveli žalobcovi a neprerušili konanie do rozhodnutia dovolacieho súdu o právne významnej otázke pre posúdenie merita veci, považuje žalobca ich rozhodnutia za arbitrárne, predčasné a nesprávne a v rozpore s právom na spravodlivý proces.

7. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné.

9. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.). Takýto nesprávny procesný postup súdu môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Dovolací súd ale na druhej strane štandardne zastáva názor, že nie každé porušenie procesných oprávnení strany sporu alebo procesne nesprávny postup súdu má za následok (až) procesnú vadu konania v zmysle § 420 CSP (pozri napr. rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/144/2014, resp. 3Cdo/56/2014).

11. V danom prípade videl dovolateľ naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v tom, že súdy nižších inštancií nevyhoveli jeho návrhu a konanie neprerušili do doby právoplatného skončenia konania o jeho dovolaní, ktorým napadol rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci prvoinštančný rozsudok o určení, že tretia osoba je výlučným vlastníkom nehnuteľností, ohľadom ktorých sa žalobca v tomto konaní domáha určenia, že žalovaný nie je oprávnený navrhnúť výkon záložného práva za účelom uspokojenia svojej pohľadávky na záloh-predmetné nehnuteľnosti, nie je oprávnený domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky z tohto zálohu a určenia, že záložné právo k predmetným nehnuteľnostiam v prospech žalovaného neexistuje.

12. K tomu dovolací súd uvádza, že podľa § 164 CSP ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

13. Citované ustanovenie predstavuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Úlohou súdu je racionálne vyhodnotiť, či je potrebné konanie prerušiť s prihliadnutím na zákonnú požiadavku rýchlej a účinnej ochrany ohrozených alebo porušených právom chránených záujmov (Čl. 2 a 17 CSP).

14. Rozhodnutia súdu o prerušení konania a o zamietnutí návrhu na prerušenie konania sú procesnými rozhodnutiami, ktorými sa nerozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov sporu vo veci samej. Takéto rozhodnutia majú procesnoprávne dôsledky len pre určité štádium občianskeho súdneho konania; nejde o rozhodnutia vo veci samej, ktoré by do práv a povinností účastníkov konania zasahovali konečným spôsobom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/204/2013, časopis Zo súdnej praxe č. 51/2014). Aj keď (prípadne) pri vydávaní týchto rozhodnutí dôjde k procesnej

nesprávnosti, nemožno nevziať na zreteľ, že v ďalšom konaní, ktoré potom nasleduje, zostávajú strane sporu zachované všetky jej procesné oprávnenia. Najvyšší súd tento aspekt zdôraznil už dávnejšie napríklad v rozsudku sp. zn. 2Cdo/29/1992 (pozri R 39/1993), v ktorom uviedol, že podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (plne aplikovateľné aj za účinnosti CSP) nie je splnená, ak sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania (porovnaj sp. zn. 5Cdo/209/2009, 5Cdo/185/2009, 3Cdo/57/2011 ako aj IV. ÚS 41/2014).

15. K porušeniu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne rozhodnutie môže dôjsť len v prípade, ak všeobecným súdom zvolený procesný postup (neakceptovanie návrhu na prerušenie konania) dosiahne takú intenzitu, ktorá ovplyvní rozhodnutie vo veci samej (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. februára 2010 sp. zn. I. ÚS 53/2010).

16. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol s tým, že dovolacie konanie nie je zákonnou prekážkou postupu konania a vyčkávanie na rozhodnutie dovolacieho súdu by bolo zbytočné a v rozpore s právom strán na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Odvolací súd nevyhovenie návrhu žalobcu na prerušenie konania odobril s tým, že konanie, v ktorom žalobca podal dovolanie je právoplatne skončené.

17. K uvedenému dovolací súd uvádza, že otázka vlastníckeho práva žalobcu je nepochybne otázkou podstatnou pre rozhodnutie o žalobe takéhoto žalobcu, ktorý sa domáha určenia neexistencie záložného práva viaznúceho na svojej veci ako aj určenia, že žalovaný nie je oprávnený domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky z veci žalobcu ako zálohu ani navrhnúť výkon záložného práva. Tomu ostatne svedčia aj rozhodnutia súdov nižších stupňov v tomto konaní, keď žalobu žalobcu zamietli pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a neexistenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovaných určeníach z dôvodu neexistencie vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom záložného práva. Z tohto dôvodu je v zásade dôvodné vyčkať na skončenie konania, v ktorom sa otázka vlastníckeho práva žalobcu rieši, a to aj v prípade, že ide o konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku - dovolaní.

18. V intenciách danej veci však dovolací súd zistil, že o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/62/2021 bolo už dovolacím súdom rozhodnuté a to uznesením zo dňa 27. novembra 2023 sp. zn. 9Cdo/205/2022, ktorým bolo dovolanie žalobcu odmietnuté. Rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 19C/227/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/62/2021, ktorým bola tretia osoba určená za výlučného vlastníka nehnuteľností, ktoré sú ako záloh predmetom tohto konania, je tak stále právoplatné. Rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a neexistenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovaných určeníach je tak založený na správnom závere, že žalobca nie je vlastníkom dotknutých nehnuteľností.

19. Rozhodnutie o neprerušení konania preto žiadnym spôsobom neovplyvnilo rozhodovanie nižších súdov vo veci samej. Z tohto hľadiska prijatie rozhodnutia o neprerušení konania neporušilo práva žalobcu na spravodlivý proces a žalobcovi zostali zachované možnosti realizácie jeho procesných oprávnení, v rámci ktorých mohol uplatniť svoj procesný vplyv na výsledok konania.

20. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.